

אי ש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402

טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ה טבת תשע"ח: הדלקת נרות: ירושלים 4:05 תל-אביב: 4:18 חיפה: 4:08 מוצאי שבת: ירושלים: 5:21 תל-אביב: 5:22 חיפה: 5:19 ר"ת: 5:57

פרשת ויגש

רבן של ישראל – הגאון רבי אהרן יהודה לייב בהר"ר נח עבי שטיינמן זצוק"ל

כשמגשים לי יין בפומבי אני שותה. ראשית: שלא להכשל חלילה ביוהרה להראות לכולם שאני מחמיר. ושנית: אם לא אטעם יש בזה משום פגיעה במארח!

הסתפקות במועט: מוכרת לרבים דירתו הקטנה והצנועה עם הריהוט הדל והמיושן של הגראי"ל וכשהציעו לו לשפץ מעט או לצבוע, סירב כשהוא מצטט את מה שאמר החזון איש על עצמו: כי "אילו היה לי בית יפה היה בזה חילול ה'" וכשלימד פעם תלמידים את הגמרא: "דירה נאה מרחיבה דעתו של אדם" שאלוהו דוגמא לכך, והשיב בפשטות: "הנה ביתי היא דירה נוחה ונאה המרחיבה דעתו של אדם..."

מקיס עולה של תורה: במרוצת השנים, יזם, יסד והקים עשרות ישיבות גדולות וקטנות והרבה מוסדות חינוך. וכן רשת עניפה של מאות כוללים בכל רחבי הארץ עליהם נמנים אלפי אברכים. הוא דאג להחזקתם ולשיגשוגם המופלא בתשוקתו העזה להגדיל תורה ולהאדירה, והעמיד אישית אלפי תלמידים ששמעו את שיעוריו העמוקים ושיחותיו המחזקות.

החזקת התורה והחסד: הגראי"ל היה עמוד התווך של החזקת התורה וארגוני החסד והקירוב בדורינו, כשנטל על עצמו את עול קיומם. סכומי עתק מעשירי עולם עברו תחת ידו, כשמידי חודש מחולקים בדיקדוק. גבירים ראו זכות לעצמם שגם הוא יהנה מממונם, אך הוא סירב בתוקף להנות מהם אף בפרוטה קטנה לעצמו או למשפחתו, אלא הכל נותב לצדקה והחזקת תורה.

נשיאה בעול: הגראי"ל נשא בעול סבלותם של ישראל. בשארית כוחותיו נסע מספר פעמים לחו"ל לחזק את הקהילות בארצות הגולה. הוא הצטער בצערם של ישראל בכל ארצות פזורים, ובכה על הירידה הרוחנית ופגעי הטכנולוגיה. הוא התפלל ונלחם להצלת הרחוק והקרוב, בשיחות חיזוק אישיות בביתו ובכנסים ציבוריים.

כשעלה בממשלה נושא החקיקה לגיוס בני הישיבות, וגברו גלי ההסתה נגד לומדי התורה, זעק בלב קרוע ומורתח בכנס גדוה"ת והחסידות, שיש להלחם נגד הגזירה בכל עוז, כי בלי התורה אין קיום לכלל ישראל ואין חיים ללא התורה. דמעות חנקו את גרונו והרטיטו את גדוה"ת והחסידות שנכחו במקום. בכל אותה תקופה הרבה באמירת תהלים ובתפלות להעביר את רוע הגזירה. בעצתו ובהכוונתו הוכרז על יום תפלה מיוחד בר"ח אדר תשע"ד. קרוב למליון מבני הציבור החרדי התכנסו במעמד כביר ברחובה של עיר לתפלה ואמירת פרקי תהלים. והיה זה מפגן מחאה אדיר שהותיר רושם עז על כל הציבור הכללי בארץ ובעולם וגרם לקידוש ה'! תהא נשמתו צרורה בצרור החיים ויהא מליץ יושר על כל העם. אמן.

כבר לפני עשרות בשנים, עוד בשנות מנהיגותו של רבינו הגרא"מ שך זצ"ל, נהרו רבים מבני התורה והמון העם ושיחרו לפתחו של הגראי"ל שטיינמן זצ"ל להתברך מפיו וליטול עצה ממנו, זאת גם עפ"י הכוונתו של הרב שך. וזכור לנו שכבר בשנות התש"ל היה מפורסם שהרב שך מיעץ למשפחות תלמידיו ומקורביו, אנשים, נשים וטף, שכדי להתחזק ביראת שמים וכסגולה גדולה לבנים צדיקים, להסתכל ולהתבונן בדמותו ובקלסתר פניו הטהורות של הגראי"ל.

והעיד הגר"י אפרתי שליט"א ששמע מהגרי"ש אלישיב זצ"ל שאמר על הגראי"ל: "אין בנמצא נקי דעת ולב, יותר ממנו..." ואכן רוב עולם התורה הענק של ימינו, בלעה"ר כ"ר, גדולי התורה, ראשי הישיבות ותלמידיהן, ורוב החרדים לדבר ה', נהו והלכו לאורו הגדול של הגראי"ל. דבקו בהוראותיו ועצותיו, ונהנו מעזרתו וברכותיו. הגראי"ל היה מופת הדור ביגיעת התורה והבנתה, בשקידתו הנוראה, בתפלותיו ובכיותיו והשתדלותו עבור הכלל והפרט, ובמיוחד במ"ח קניני התורה ובשלימות המדות הטובות כפי תקציר מעט הדוגמאות שלפנינו:

שקידה: רוב השנים למד בתורה עד שתחטפנו שינה. כמעט שלא זכור לבני המשפחה ששכב לישון שינת קבע במיטתו. ובכלליות שעות השינה הסתכמו בשלוש עד ארבע שעות, ורוב השעות למד בהתנתקות מוחלטת ובתענית דיבור. נהג במשך עשרות שנים להיות ער כל הלילה בלילות שישי ושבת כשהוא לומד בעמידה וללא מנעלים כדי שירגיש צינת הריצפה ולא ירדם.

תפלה: רבים נושעו מכח תפלותיו. פעם באו בני משפחה לבקש מהגרי"י קניבסקי – הסטייפלער זצ"ל ברכה עבור בן משפחתם החולה. אמר להם הסטייפלער כי המצב חמור מאוד ואינו יכול לברך, ושאלוהו: מה עושים? והשיב: "יש בדור הזה שני יהודים שיכולים לעזור לכם ע"י כח תפלתם והם: הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין והגראי"ל שטיינמן..."

ויתור: הגראי"ל לא פסק מלזעוק על הזכות והחובה לוותר לזולת! כשנשאל: מה לומר לחתנים בהדרכה מזורזת קודם חתונתם כדי לחיות באושר? השיב: להגיד להם שלוש דברים: "לוותר. לוותר. לוותר..." היתה תקופה בפוניבז' שלא היה כסף למשכורות, ובמשך תשעה חדשים לא קיבלו את המילגה. כאשר לבסוף הגיע הכסף, ויתר הגראי"ל על הכסף באומרו שהרי על לימוד התורה אינו לוקח כסף, וכך כלטרת הלקיחה היא כדי שיוכל לחיות ולהתפרנס, ובאמת נשאר בחיים מל החודשים הללו, ושוב אינו זקוק לכסף הזה בשביל העבר.

התחשבות בזולת: הגראי"ל הקפיד בתוקף שלא לאכול בשרי ולא לשתות יין בימות החול. פעם קרה שהגישו לו יין בימות החול וטעם, שאלוהו: מדוע חרג ממנהגו? והשיב: מידות לפני הכל!

הקדשה – בעמוד אחרון

להסיר מדת הכעס ולנהוג בנחת עם הזולת!

נלמד מהפסוק: "ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני ואל יחר אפך בעבדך" (פרק מד-יח)

נשאלת השאלה: לשם מה הוצרך יהודה לבקש "ואל יחר אפך"? אלא מפרש הכלי יקר משום שכך טבעו של כעס, שמביא לידי טעות. לכך הקדים יהודה לבקש מיוסף שלא יכעס, כדי שיכנסו דבריו הנוכחים וטענותיו ההגיוניות באוזניו. שכן אם יכעס, יגרום על ידי כך שלא יבין ולא יקבל טענותיו, אף אם טובים ונוכחים הם ולא יוכל לשמוט בצדק.

הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל היה אומר (הובא בספרו לב אליהו - ח"ב): הבה ונתבונן במעשיהם של שמעון ולוי, פעם אחת בכל ימי חייהם עלה בלבם משהו מן הכעס על שטימא שכם את דינה אחותם, והיה ראוי לכעוס על כך, אלא מפני שמיהרו להראות כעסם ולא התאזרו בסבלנות ליטול עצה מאביהם, נענשו נוראות לדורות עולם שהוכיחם אביהם: "אחלקם ביעקב והפיצם בישראל". ולא עוד אלא שחקוק עליהם בתורה הקדושה: "ארור אפם כי עז ועברתם כי קשתה", ומה נענה אנחנו שמתמלאים בחרון וכעס על לא דבר!

אמרו חז"ל (פסחים סו): כל שכועס, אפילו פוסקין עליו גדולה מן השמים מורידין אותו. מנלן? מאליאב, שנאמר (שמואל א-יז) "ויחר אף אליאב בדוד ויאמר למה זה ירדת ועל מי נטשת מעט הצאן ההנה במדבר, אני ידעתי את זדונך ואת רוע לבבך כי למען ראות המלחמה ירדת".

וכאשר שמואל ניסה למשוך את אחי דוד למלוכה, נאמר לו על כל אחד מהם "לא בזה בחר ה'" ואילו לגבי אליאב אמר ה' אל שמואל: "אל תבט אל מראהו ואל גבה קומתו כי מאסתיהו". משמע שעד עתה היה חביב בעיני ה'. [ופירש רש"י דמשמע שמפני שהוא רגזן מאס אותו].

נמצאנו למדים - אמר רבי אליהו לופיאן - עד כמה כח ההרס של מדת הכעס. שאעפ"י שכל מדה זו של כעס, לא יצאה לפעול אצל אליאב אלא לאחר זמן - במלחמה, ועתה לא כאשר בא שמואל אצל ישי היתה מדה זו באליאב רק במחשבה ולא במעשה. וגם לא היה בו דופי מעיקרא. ורק כעת נולדה בו מדת הכעס. אפילו הכי כבר היה בכח של רגזנות קשה זו - שגם שמואל הנביא לא הכיר בה - כדי להוריד את אליאב מכסה המלוכה אשר נועד לו מתחילה ונמאס עבור זה בלבד מהיות מלך על ישראל.

"כבתה אין זקוק לה".

עבודה רבה ונפלאה השקיע כ"ק האדמו"ר רבי יוחנן **שווערסקי מטאלנא** זצ"ל בהדלקת נרות חנוכה, ולאחר ההדלקה היה מפזז ומכרכר לפני הנרות בהתלהבות נפלאה ובכל כוחותיו.

פעם אחת לאחר שהדליק את הנרות, בדחילו ורחימו, בהתלהבות אש קודש, עבר ילד קטן במרוצה ליד הנרות ובטעות נתקל במנורה וכל הנרות נפלו ארצה ונכבו.

החסידים שהיו נוכחים בשעת מעשה חששו מאוד שמא יקפיד האדמו"ר על הילד, שהרי השקיע כל כך הרבה כוחות בהדלקת הנרות, והילד בחוסר זהירות הפך את הקערה על פיה.

אך מה רבה היתה פליאתם כאשר ראו איך שהרבי ליטף את הילד באהבה ואמר לו: "בני יקירי, הנני מכיר לך טובה על שזיכית אותי עכשיו לקיים את ההלכה (ושבת כא). "כבתה אין זקוק לה"... [דהיינו מלבד ההלכה הפשוטה, גם רימוז לו "שאינו זקוק לה" מלהדליק את אש הכעס על הילד שכיבה את הנרות בפשיעה, אלא ישאיר את אש הכעס מכובת]

באר החיים

בוהו של הקטר...

פעם נסע כ"ק האדמו"ר מגור - רבי יהודה לייב אלטר זצ"ל (בעל השפת אמת) למדינה אחרת, והחסידים נסעו ללוותו. כאשר הגיעו סמוך לגבול ביקשו רשות להפרד, ניגש אחד ממקורבי האדמו"ר וביקשו שיאמר איזה דבר תורה.

פתח האדמו"ר ואמר: "התנדעו למה יש בכח הקטר של הרכבת למשוך את כל הקרונות? משום שהוא עוצר את הקיטור בתוכו".

סיפורי חסידים - קהלת

איסור הלבנת פנים

אם מוכיח הזולת, יוכיחנו בענעה, שלא להלבין פניו ברבים!

נלמד מהפסוק: "ולא יכל יוסף להתאפק לכל הניצבים עליו"... (פרק מה-א)

וכתב רש"י: "לא היה יכול לסבול שיהיו מצרים נצבים עליו ושומעין שאחיו מתביישין בהוודעו להם". יתר על כן מובא במדרש: אמר רב שמואל בר נחמן, לסכנה גדולה ירד יוסף, שאם הרגוהו אחיו, אין בריה בעולם מכירו. ולמה אמר "הוציאו כל איש מעלי"? אלא כך אמר יוסף בלבו: מוטב שאהרג ולא אבייש את אחי בפני המצרים. (תנחומא)

עד כמה חמורה הלבנת פנים יובן מדבריו הנוקבים של המדרש אליהו וכך כתב: "יזרח מלהלבין פני חברו ברבים שזה מורה על רוע מזגו ורוב עזותו, שאינו מרגיש בשפיכת דם חברו... ועון זה קשה מההורגו, כי ההורגו ממית אותו מיד בפעם אחת, אבל המלבין ממית אותו מעט מעט... זאת ועוד: בכל פעם שפוגש אנשים שנוכחו בעת עלבונו, חוזר ומתבייש, ושוב נשפך דמו, נמצא הורגמו כמה וכמה פעמים..."

עוד על חומרתה של הלבנת פנים ניתן ללמוד ממה שסיפרו חז"ל בגמרא (סנהדרין יא). על רבי יהודה הנשיא שישב בבית המדרש ונשא שיעור לתלמידיו. כאשר באמצע השיעור הריח ריח שום, פנה לתלמידיו ואמר: "מי שאכל שום שיצא!" עמד אחד התלמידים ושמו רבי חייא ויצא... עמדו כל התלמידים ויצאו גם הם. לאחר מכן כאשר פגש רבי שמעון בנו של רבי יהודה הנשיא את רבי חייא הביע תרעומת כנגדו: "אתה הוא שציערת לאבא"? אמר לו רבי חייא: "לא תהא כזאת בישראל" (ויעוין מה שפירש רש"י).

וביאר המהרש"א: באמת גם רבי שמעון ידע שלא רבי חייא אכל את השום וטענתו היתה: אתה ציערת לאבא בזה שיצאת מבית המדרש והכל יצאו אחריו ועי"כ נצטער אבא מהביטול התורה שגרמת. על כך השיב רבי חייא: "לא תהא כזאת בישראל". כלומר: שאף שביטול תורה ודאי עון חמור הוא. אך להלבין פני אדם ברבים הוא עון חמור הרבה יותר. וא"כ עדיף לבטל תורה ובלבד שלא לבייש יהודי.

"מנהג דוחה עבירה

דאורייתא"?

סיפר הגאון רבי יעקב יצחק רודרמן זצ"ל: פעם ביום "הושענא רבא", התכבד "הגבאי" [שהיה אישיות נכבדת] לרדת לפני התיבה כש"ץ לתפלת מוסף. והנה התברר למבוכתו, שה"שמש" שכח להביא לבית הכנסת את מלבוש ה"קיסל" הדרוש לש"ץ. לנוכח התקלה הבלתי צפויה, התלקחה חמתו של הגבאי והחל לצעוק בקול על ה"שמש" על כשלונו, כשהוא מלבין פניו לעיני העדה.

"שון נא בנפשכם" - הזדעק הרב רודרמן, אחרי שבעים שנה מאותו מעשה - "עבירה של הלבנת פנים על כל חומרתה! ועל מה יצא הקצף? הרי לבישת הקיסל אינה אלא מנהג, רק מנהג. ואילו הלבנת פני חברו מדאורייתא היא! בא הלה ועבר על איסור חמור וגם השבית את שמחת החג של זולתו עבור ה"קיסל"?

ישורון - יח

מעלה נשגבה שלא לנטור למרעים לו, ואף להשיב טובה תחת רעה!

נלמד מהפסוק: "ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מוכרתם אותי... כי למחיה שלחני אלקים" (פרק מה-ה)

נמצאנו למדים מעלתו המופלאה והנשגבה של יוסף הצדיק, אשר לא די שמחל לאחיו שהשליכוהו לבור נחשים ועקרבים ואחר כך מכרוהו לעבד, אלא אדרבה, עוד ניהמם ועודד את רוחם ודיבר על ליבם כי מעשיהם גרמו לו ולהם טובה גדולה! ובזה הבהיר להם כי זכאים הם ולכן גלגל הקב"ה זכות על ידם.

מספרים חז"ל בגמרא (תענית כה:): רבי אלעזר ירד לפני התיבה [להתפלל על עצירת גשמים] ואמר עשרים וארבע ברכות ולא נענה. ירד רבי עקיבא אחריו ואמר: "אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה. אבינו מלכנו רחם עלינו" וירדו גשמים. היו מרננים אחריו רבנן. יצתה בת קול ואמרה: לא מפני שזה גדול מזה, אלא שזה מעביר על מדותיו וזה אינו מעביר על מדותיו.

והשאלה המתבקשת היא: היאך אפשר לומר כדבר הזה שרבי אליעזר אינו מעביר על מדותיו ח"ו! ועוד: דא"כ מכוח שהאחד גדול מחברו!

אלא פירש הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל: תכלית האדם להגיע לתיקון המדות. יש אדם שנולד עם תכונות טובות ובדרך כלל בא הדבר בירושה מאבותיו שהיו צדיקים. ואולם יש אדם הנולד בטבע קשה ומדות מגונות, ומוכרח לעמוד הרבה לכבוש ולתקן את מדותיו. **והנה** רבי אליעזר היה קדוש מבטן ומלידה. נולד לאבות קודשים וטהורים, לכן עלה לו בנקל להגיע לתיקון המדות. לא כן רבי עקיבא שהיה בן גרים כידוע, ובתחילה היה עם הארץ, וממילא היה צריך לעמוד הרבה לכבישת המדות.

מעתה נבין דברי הגמרא. שכן מה שלא ירדו גשמים היה מפאת חטאי העם, ועל כן נדרשה כאן תפלה לעורר רחמי שמים, שהקב"ה יכבוש כעסו ויהפוך מדת דין למדת הרחמים. לשם כך היה מתאים יותר שליח ציבור שעמל קשה לכבוש מדותיו, שאז שילם לו הקב"ה מדה כנגד מדה ויענה לתפלתו וגם הוא יכבוש כעסו.

הוא שאמרו בגמרא: "לא מפני שזה גדול מזה" - שהרי גם רבי אליעזר וגם רבי עקיבא מתוקנים היו במדות טובות ושניהם שוים. אלא ש"זה מעביר על מדותיו" - היתרון במקרה מיוחד זה - שהקב"ה צריך לכבוש כעסו - היה לרבי עקיבא שעמל קשה להגיע לתוצאה זו של כבישת המדות. "וזה אינו מעביר על מדותיו". כלומר: רבי אליעזר לא הוצרך לעמוד קשה לרכוש תכונה זו של העברה על המדות, משום שיזכות אבותיו סייעתו. כן במקרה זה נענה רבי עקיבא.

והיה אומר רבי אליהו לופיאן בענוותנותו: "איני יודע אם מדת ה"קפדנות" מתוקנת אצלי. כי יתכן שמה שאיני מקפיד הוא משום שכל אחד מכבד אותי. אבל אילו באתי לידי נסיון אפשר שהייתי מקפיד... משל למה הדבר דומה? לגנב שלא מצא זמן או מקום מתאים לגנוב. כלום נאמר שתיקן את מדת "חמדת הממון"?

והוסיף רבי אליהו: מדת ה"ותרנות" ו"מעביר על מדותיו" נבחנת בביתו של אדם. שבו הוא הבעלים וחושב שכולם חייבים לקיים פקודתו. שם אפשר לבדוק כיצד הוא מקפיד במדה זו לפי איך שנוהג עם אנשי ביתו.

טובה תחת רעה...

אחרי שנתמנה הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל לעמוד בראש אגוד"י בארה"ב וכן יו"ר מועצת גדות"ת, היו רבנים מחוג מסוים שהחליטו להתקיף את רבי משה ולהביע התנגדות עזה לדעותיו והשקפותיו. הם אף יצאו בפומבי בהתקפה נחרצת נגד תשובות מסוימות שכתב בספרו "אגרות משה".

מחלוקת זו שהתעוררה נגדו, גרמה לו עגמת נפש מרובה. שכן התקפות אלו לא הסתכמו רק במאמרים ותשובות אלא גם בהתקפות אישיות, חירופים וגידופים, מעשה אלימות, הטרדות טלפוניות ושריפת ספריו.

והנה יום אחד נתפס אחד הרבנים שהשתתפו בהתקפות עליו, בתרמית מס, והיה עלול להיות נידון לתקופת מאסר ממושכת. הוא הגיע לביתו של רבי משה לבקש ממנו מכתב אל השופט בו אמור לפנות אל השופט ולבקש ממנו לרחם עליו ולהקל בדינו.

רבי משה כתב מיד את המכתב המבוקש בסגנון נלהב, כאילו מדובר בידיד קרוב ונערץ. בני המשפחה השתוממו והביעו את פליאתם על הסיוע שמעניק לאדם שכה רדף אותו. רבי משה לא הבין תמיהתם: "יכי אפשר לסרב לאדם הזקוק לעזרה ולא אעזור לו, חלילה!"

מאן מלכי רבנן

עבודת המדות...

הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל ראה כחובת השעה להתמסר לחינוכן של בנות ישראל בסמינר בנייטסהד ומסר להן שיעורי מוסר לכוונן במסילה העולה בית ה'. ובזכותו קם דור של נשים צדקניות באירופה שלאחר המלחמה.

והנה פעם בעת שמסר את שיעורו, הופיע רב מסויים ומחה בו קשות על כך שאינו חס על זמנו, ולא עוד אלא שמלמד בנות... הגרא"א דסלר שמע בשקט את הביקורת של אותו רב ולא הגיב מאומה, אך כשסיים את דברי ביקורתו הודה לו ואמר "ישר כח כבוד הרב".

והעיד הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א (שהיה נוכח באותו מעמד) כי הרב דסלר התבטא כי הרב הזה יזכה לגן עדן עבור תוכחתו כי כוונתו לשם שמים.

והנה כעבור זמן-מה, הגיע שוב אותו לרב עירו של הרב דסלר, ונודע שהוא עומד למסור שיעור בבית הכנסת המרכזי, בירר הרב דסלר את השעה המדוייקת של השיעור, והגיע לבית הכנסת להיות נוכח בכל זמן השיעור.

מחנך לדורות

טוהר המדות...

כשפתח הגאון מטשיבין - רבי דב בעריש וויזנפלד זצ"ל את הישיבה, למדו בה קבוצת אברכים, והוא היה נותן להם תמיכה חודשית. והנה אחד האברכים ממקרבי הרב, החליט ביום בהיר שהוא עוזב את הכולל, וזאת משום שהיה נמנה על חוגי הקנאים בדעותיו, ולא יכול היה לסבול שהרב מטשיבין מורה להצביע בבחירות.

אותו אברך התחרט מאוד על מעשהו, ולעת זקנותו סיפר בבכיות על טהרת נפשו של הרב מטשיבין שהיה ממשיד לשלוח לו מידי חודש בחודשו את דמי החלוקה החדשית, לאשתו, באומרו שהיא אינה אשמה שעזב את הכולל, והבית הרי צריך להמשיך להתנהל ולהתפרנס.

ומעשה נוסף היה באחד מאברכי הכולל שנודע לו שהרב מטשיבין מקבל תמיכה ממשלתית, ודעתו לא היתה נוחה מזה, על כן בסוף החודש כאשר חולקו דמי התמיכה לאברכים, מצא אותו אברך לנכון לבוא לרב מטשיבין ולהחזיר לו "לירה" - הסכום שלפי הערכתו הוא החלק במשכורתו שהתקבל מהממשלה. רבי דב בעריש בטוהר מידותיו לא הגיב למעשה המחוצץ, אלא אדרבה, הוא קיבל זאת בנועם ובחיוך, וכך חזר הדבר מדי חודש בחושו.

שר התורה

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

מגודע ב"שערים" לגודע בשיעורים

'הפועל באר שבע'. 11 שחקני הקבוצה ישבו מול המאמן. לא. לא המאמן הפיזי, כי אם הרוחני! **הייתכן!**

'דוד ביטון' נולד למשפחה ידועה בבאר שבע לאביו צ'רלי, דמות תקשורתית ידועה בדרום, ואח לשמעון, חבר במה שמכונה נבחרת ישראל וכיום מאמן. וליתר בני המשפחה שכל אחד מהם בחר בקריירה שונה ומאוד הצליח בה.

ביסודי למד בב"ס חילוני, ובתיכון במקיף ח' - אף הוא חילוני. עד לאותו יום בו גילה את מדרשית הצעירים הראשונה של 'לב לאחים' בדרום:

אם תדרימו לשכונה ב' בבאר שבע ותחפשו את "הרב יוסף חיים דוד חדר", ספק אם תמצאו אותו - למרות שאלפים מכירים אותו. הם פשוט מכירים אותו כ"הרב יחד", כינוי שנוצר מראשי תיבות של שלושת שמותיו הפרטיים. כרבי עקיבא בשעתו שלאחר התמוטטות מוסדי התורה בדרו, ירד לדרום אסף חמישה תלמידים ומהם התקוממה התורה כך נהג גם הרב יחד. ירד לדרום, קיבץ חמישה תלמידים - **שלאחד מהם קראו דוד ביטון** - ולא ייאמן, רק קצת יותר מעשר שנים חלפו מאז ואותם תלמידים כבר צמחו לדמויות שמרביצות תורה ומגדלות דור חדש של תלמידים:

הקשר עם הרב יחד נוצר כתוצאה מהשגחה פרטית שהתרחשה עם הרה"ג **רבי שמעון ביטון** - רכז 'לב לאחים' בבאר שבע. היה זה כאשר רעייתו שהתה במחלקת יולדות של ב"ח סורוקה בעיר. כתוצאה משיחה אגבית עם מנהל המחלקה, נודע שאחיו מורה בתיכון מקיף ח'. כך נוצר הקשר הראשוני שהוביל בהמשך להקמת מנין לתפילת "מנחה גדולה" בתוככי הקומפלקס שמאכלס 1,700 תלמידים חילונים.

'לב לאחים' לא תרמו רק את הסיפורים, אלא השקיעו מסירות נפש אדירה להצלחת הקמת המניין. את גמולם הם קיבלו כאשר לא פחות משישים (!) נערים הצטרפו לתפילה. חלקם כיסו את הראש במטוסי נייר, ואחרים הניחו אחד את היד על ראש החבר - כך נראתה התפילה הראשונה.

מאז היותו ילד היה דוד ביטון עמוס תוכניות, מרץ ואדרנלין. הוא לא רק תכנן דברים אלא היה בו הכישרון להוציא אותן לפועל. בעודו מכהן כ"מלך הכיתה" בתיכון הייתה לו הפריבילגיה לערוך הסכמים עם המורה: "אם תתני לי לצאת ברבע השעה האחרונה של השיעור, אדאג שיהיה לך שקט" ומכלל הן אתה שומע לאו... המורה נענתה ברצון ובלבד שלא תיתקל בהמרדה.

כתוצאה מההתחזקות שרק הלכה וגברה שינה את נוסח ההסכם "אם תתני למסור דברי תורה ברבע השעה האחרונה של השיעור, אדאג שיהיה לך שקט"... גם בקשה זו נענתה.

לאחרונה מסר שיעור תורני בחוג בית שהתקיים בעיר. להפתעתו גילה שאחת המשתתפות היא אותה מורה שאמרה שההתחזקות שלה כיום היא כתוצאה מאותה רבע שעה!

כאשר החליט להיכנס לשיבת "בית יוסף" בעיר, תהו מכריו אם "פצצת המרץ" הוא תחזיק מעמד בצמוד לסטנדרד... אך הוא הפתיע את כולם - ולטובה. "עצם זה שאני מסוגל ללמוד וללמוד (לפי ערימת הספרים שעל שולחן, והחיבורים שכבר זכה להוציא לאור מדובר בלימוד של לילות כימים!) מהווה עבורי הוכחה פשוטה שמדובר בתורה אלוקית!"

"אם בתחום הספורט אתה שואף להשיג 'גביע' הרי שביהדות אתה

קולט שעצם לימוד התורה, עצם עבודת השם זהו ההישג. מלבד זאת, גם בתחום הזה ישנם הישגים כמו לזכות להיות ראש ישיבה וכדו'."

"תנו לו את הפראק שלי" התבטא ראש ישיבה חשוב בדרום, לאחר שהרב ביטון מסר שיעור לתלמידיו בליל שבת. השיעור שהיה אמור להמשך 40 דקות התארך לכדי שעה ומחצה! שיעורו האחרון בישיבה עסק בנייתו חקירה עמוקה של רבי עקיבא אייגר, בענין ברכת האילנות בשבת.

גם כניסתו לישיבה קשורה לשיעוריו - ומעשה שהיה כך היה: לאביו של דוד, צ'רלי, לב חס לאידישקייט. אך מכאן ועד לשלוח בן לישיבה - על חשבון קריירה מובטחת ומצלחה - הדרך לא קצרה.

באחת השבתות פנה אליו הרב יחד מרכז מדרשת 'לב לאחים' בה למד דוד, וביקש ממנו להתלוות אליו לתפילה שבתית באחד מבתי הכנסת הגדולים של באר שבע.

באמצע התפילה הבחין האבא נער צעיר שעומד ומשמיע רעיון על פרשת השבוע בפני מאות המתפללים - בחן, בנועם ובמתקנות. האב לא התקשה לזהות את הדובר. היה זה בנו!

בשלושת השבועות הבאים המשיך האב לפקוד את בית הכנסת, כאשר הוא כבר מוכן מראש ל"הפתעה". בשבת הרביעית "נשבר" האב. דמעות פרצו מעיניו והוא הכריז: "מה השאלה! תשלחו אותו לישיבה מייד!" באותה תקופה, ערך הרב דוד ביטון "סיום" בביתו של רשכבה"ג **הגרא"ל שטיינמן** זללה"ה שם התבקש להשמיע באוזני הנוכחים את "הדרשה" של השבת האחרונה.

תלמיד חכם חשוב שבדיוק אז הגיע לבית ניכנס לחדר והתיישב ליד ראש הישיבה. כעבור כמה דקות שעיניו צופיות על המתרחש הוא לחש משהו באוזניו של ראש הישיבה זללה"ה. המיקרופון שהונח בסמוך העביר את מילותיו - שנאמרו בקול נרגש וסדוק - לחלל החדר "עס קומט מיר צו וויינען!" (בא לי לבכות מהתרגשות) "דאס איז מורא'דיג מחייב!" (זה מחייב נורא!)

הנה קטע קצר מתוך מה שנכתב בשעתו על אותו מעמד במוסף 'יתד נאמן':

"מבחינה הסתברותית היה השם 'דודו ביטון' חייב להתפרסם בעיתונים - אך אף אחד לא חלם שיהיה זה ב"מוסף שבת קודש". הוא נולד למשפחה ידועה בבאר-שבע, לאבא שדרן רדיו ידוע, ולאח חבר ב"נבחרת ישראל". מבנה גופו והופעתו הבוטחת, מוכיחים שגם הוא יכל להצליח "שם" בעולם הספורט וכדומה. אבל הוא בחר להיות "כאן". בחור צעיר שהעולם-הזה פתוח בפניו, משליך הכול מאחורי גוו ומצטופף יחד עם כולם בדל"ת על דל"ת של חזון איש 5...

"מתלב רב הונא בריה דרב איקא". דודו קורא בקול את הקטע המסיים את פרק קמא דביצה. "היה בא בדרך ותפילין בראשו" הוא מסביר היטב את דברי הגמרא, ואצבעותיו מתנועעות בתנועות לימוד אופייניות. דבורו מתון, גמרא, רש"י ואף תוספות! הסיום מסתיים, וכעת מתחיל המבחן..."

הרה"ג דוד ביטון שליט"א, הוא אחד מאלפי ורבבות שהתקרבו בהכוונתו הבלתי פוסקת של מרן זכותו תגן עלינו. עם עלותו בסערה השמימה נאחז בדרכיו, נצטרף לגיוון המקרבים - **כי לקרב יהודי זה בסופו של דבר זה החסד הגדול ביותר שאפשר לעשות אתו!**

עלון "איש לרעהו" פרשת ויגש הוקדש לעילוי נשמת

הרב החסיד ר' יעקב קאפל צבי בן ר' מרדכי ז"ל

שיום היארהרציית חל בעשרה בטבת ומנוחתו כבוד בהר הזיתים ירושלים עיה"ק תובב"א

ת . נ . נ . צ . ב . ב . ה .

חתנו, משפחת ר' מרדכי מנדל וינה-אוסטריה

חתנו, משפחת ר' יוסף בנימין הכהן בני ברק-ישראל

חתנו, משפחת ר' נתן אפטרגוט אנטוורפן-בלגיה